

Међународни рачуноводствени стандард 41

Пољопривреда

Циљ

Циљ овог стандарда је прописивање рачуноводственог третмана и обелодањивања која се односе на пољопривредну делатност.

Делокруг

- 1 Овај стандард се примењује на рачуноводствено обухватање следећих ставки, када су повезане са пољопривредном делатношћу:**
- (а) биолошких средстава, осим вишегодишњих засада;
  - (б) пољопривредних производа у моменту убирања; и
  - (ц) државних давања на која се односе параграфи 34 и 35.
- 2 Овај Стандард се не примењује на:
- (а) земљиште повезано са пољопривредном делатношћу (видети IAS 16 – *Некретнине, постројења и опрема* и IAS 40 – *Инвестиционе некретнине*);
  - (б) вишегодишњи засади који се односе на пољопривредну активност (видети IAS 16). Међутим, овај стандард се примењује на производе тих вишегодишњих засада.
  - (ц) државна давања која се односе на вишегодишње засаде (видети IAS 20, *Рачуноводство државних давања и обелодањивање државне помоћи*).
  - (д) нематеријалну имовину која је повезана са пољопривредном делатношћу (видети IAS 38 – *Нематеријална имовина*).
- 3 Овај стандард се примењује на пољопривредни производ, то јест на убрани производ биолошких средстава ентитета, у моменту убирања. Након тога, примењује се IAS 2 – *Залихе* или други примењиви стандард. У складу са тим, овај Стандард се не бави прерадом пољопривредних производа након убирања, на пример, прерадом грожђа у вино од стране винара који је узгојио грожђе. Иако оваква прерада може бити логичан и природан наставак пољопривредне делатности и догађаји који се дешавају могу имати сличности са биолошком трансформацијом, оваква прерада није укључена у дефиницију пољопривредне делатности која је дата у овом Стандарду.
- 4 У следећој табели се наводе примери биолошких средстава, пољопривредних производа и производа који су резултат прераде након убирања:

Биолошка средства	Пољопривредни производ	Производи који су резултат прераде након убирања
Овце	Вуна	Пређа, теписи
Дрвеће у шумском засаду	Посечена стабла	Трупци, Дрвна грађа
Домаће животиње за производњу млека	Млеко	Сир
Свиње	Месо	Кобасице, сушене шунке
Памуконосне биљке	– Памук	Конац, одећа
Шећерна трска	– Посечена шећерна трска	Шећер

Биолошка средства	Пољопривредни производ	Производи који су резултат прераде након убирања
Биљка дувана	Лист дувана	Сушени дуван
Биљка чаја	Лист чаја	Чај
Винова лоза	Грожђе	Вино
Воћке	Убрано воће	Прерађено воће

Биолошка средства	Пољопривредни производ	Производи који су резултат прераде након убирања
Уљне палме	Плодови	Палмино уље
Каучуково дрво	Каучук	Производи од гуме
Неке биљке, на пример, биљке чаја, винова лоза, уљне палме и дрвеће каучука, обично испуњавају дефиницију вишегодишњег засада и спадају у оквир IAS 16. Међутим, производи који расту на вишегодишњим засадима, на пример, лишће чаја, грожђе, плод уљне палме и каучук спада у делокруг IAS 41.		

Дефиниције

Дефиниције које се односе за пољопривреду

5 У овом стандарду коришћени су следећи термини са наведеним значењем:

Пољопривредна делатност је Управљање ентитета биолошком трансформацијом или убирањем биолошких средстава за продају или прераду у пољопривредне производе или за стварање додатних биолошких средстава.

Пољопривредни производ је убрани (сакупљени) производ биолошких средстава датог ентитета.

Вишегодишњи засад је жива биљка која:

- (а) се користи у производњи пољопривредних производа или њиховим снабдевањем;
- (б) би требало да доноси плод у више од једног периода; и
- (ц) за коју постоји мала вероватноћа да ће бити продата као пољопривредни производ, осим могуће продаје на отпад.

Биолошко средство је жива животиња или биљка.

Биолошка трансформација обухвата процес раста, промене особина, производњу и репродукцију који доводе до квалитативних и квантитативних промена на биолошком средству.

Трошкови продаје су инкрементални трошкови директно приписиви отуђењу средства, искључујући трошкове финансирања и порезе на добит.

Група биолошких средстава је скуп сличних живих животиња или биљака.

Убирање/сакупљање је одвајање производа од биолошког средства или престанак животних процеса неког биолошког средства.

5А У наставку су наведена биолошка средства која нису вишегодишњи засади:

(а) биљке које се узгајају да би се убирале као пољопривредни производ (на пример, дрвеће које се узгаја за дрвну грађу)

(б) биљке које се узгајају ради производње пољопривредних производа када постоји више него мала вероватноћа да ће ентитет такође убирати и продавати те биљке као пољопривредни производ, осим могуће продаје на отпад (на пример, дрвеће које се узгаја ради својих воћних плодова и за дрвну грађу); и

(ц) једногодишње биљке (на пример, кукуруз и пшеница).

5Б Када се вишегодишњи засади више не користе ради давања приноса, могу да се посеку и продају као отпадни материјал, на пример, да се користе као дрво за ложење. Таква могућа продаја на отпад не спречава могућност да биљка испуњава дефиницију вишегодишњег засада.

5Ц Производи који расту на вишегодишњим засадима су биолошка средства.

6 Пољопривредна делатност обухвата разноврсне активности, на пример, узгој стоке, шумарство, узгајање годишњих или вишегодишњих усева, обраду воћњака и плантажа, хортикултуру и аквакултуру (укључујући гајење риба). И поред ове разноврсности постоје одређене заједничке карактеристике:

(а) *Способност мењања.* Живе животиње и биљке су способне да се биолошки трансформишу;

(б) *Управљање променама.* Управљање олакшава биолошку трансформацију унапређивањем или барем стабилизовањем услова који су неопходни за одвијање процеса (на пример, ниво хранљивих састојака, влажност, температура, плодност и светлост). Оваквим управљањем се прави разлика између пољопривредне делатности и осталих делатности. На пример, сакупљање плодова из извора којима се не управља (као што је океански риболов и крчење шума) није пољопривредна делатност; и

(ц) *Мерење промене.* Промена квалитета (на пример, генетска својства, густина, зрелост, масна скрама, садржај протеина и јачина влакана) или промена квантитета (на пример приплод, тежине, запремина, дужина или пречник влакана и број пупољака) настала биолошком трансформацијом или убирањем, се мери и надгледа као рутинска функција управљања.

7 Биолошка трансформација доводи до следећих резултата:

(а) промене средстава кроз (i) раст (повећање квантитета или побољшање квалитета животиње или биљке); (ii) погоршање (смањење квантитета или опадање квалитета животиње или биљке); или (iii) репродукција (стварање нових живих животиња или биљака); или

(б) производње пољопривредних производа као што су каучук, чај, вуна и млеко.

Опште дефиниције

8 У овом стандарду коришћени су следећи термини са наведеним значењем:

Књиговодствена вредност је износ по коме се имовина (средство) признаје у извештају о финансијској позицији.

Фер вредност је цена која би се наплатила за продају средства или платила за пренос обавезе у редовној трансакцији између учесника на тржишту на датум одмеравања. (видети IFRS 13 *Одмеравање фер вредности*)

Државна давања се дефинишу у IAS–у 20.

9 [Брисан]

Признавање и одмеравање

10 Ентитет признаје биолошко средство или пољопривредни производ само онда:

(а) када ентитет контролише средство као резултат претходних догађаја;

(б) када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим средством притицати у ентитет; и

(ц) када се фер вредност или набавна вредност средства може поуздано одмерити.

11 У пољопривредној делатности, контрола може бити доказана, на пример, правним власништвом над стоком и жигосањем или сличним означавањем стоке након стицања, рађања или залучивања. Будуће користи се обично процењују одмеравањем значајних физичких карактеристика.

- 12 Биолошко средство се одмерава приликом почетног признавања и на крају сваког извештајног периода по фер вредности умањеној за трошкове продаје, осим у случају описаном у параграфу 30, када се фер вредност не може поуздано одмерити.
- 13 Пољопривредни производи убрани од биолошких средстава ентитета одмеравају се по фер вредности умањеној за трошкове продаје у моменту убирања. Овакво одмеравање представља набавну вредност на тај датум када се примењује IAS 2 – *Залихе*, или неки други применљиви IAS.
- 14 [Брисан]
- 15 Одмеравање фер вредности биолошког средства или пољопривредног производа се може олакшати груписањем биолошких средстава или пољопривредних производа према значајним карактеристикама, на пример, према старости или квалитету. Као основу за одређивање цене, ентитет бира карактеристике које одговарају онима које се користе на тржишту.
- 16 Ентитети често закључују уговоре о продаји својих биолошких средстава или пољопривредних производа на неки будући датум. Уговорне цене не морају бити значајне за одмеравање фер вредности, будући да фер вредност одржава садашње услове на тржишту на ком би се трансакција обавила између тржишних учесника купаца и продаваца. Према томе, фер вредност биолошког средства или пољопривредног производа се не коригује због постојања уговора. У неким случајевима, уговор о продаји биолошког средства или пољопривредног производа може бити штетан (онерозан), у смислу дефиниције из IAS 37 – *Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина*. IAS 37 се примењује на штетне (онерозне) уговоре.
- 17-21 [Брисан]
- 22 Ентитет не укључује никакве токове готовине за финансирање средстава, опорезивање или поновно стварање биолошких средстава након убирања (на пример, трошак поновног сађења дрвећа у шумском засаду након сече).
- 23 [Брисан]
- 24 Набавна вредност може понекад бити приближна фер вредности, нарочито:
- (а) када је дошло само до незнатне биолошке трансформације од почетног настанка трошкова (на пример, воћке посађене непосредно пре краја извештајног периода или новоприбављена стока); или
  - (б) када се не очекује да ће утицај биолошке трансформације на цену бити материјално значајан (на пример, за почетни раст у 30–годишњем производном циклусу плантаже борова).
- 25 Биолошка средства су често физички везана за земљиште (на пример, дрвеће у шумском засаду). Могућа је ситуација да нема посебног тржишта за биолошка средства која су везана за земљиште, али може постојати активно тржиште за комбинована средства, то јест, за комбинацију биолошких средстава, необрађеног земљишта и побољшања земљишта. Ентитет може искористити информације у вези са комбинованим средствима да би одмерио фер вредност биолошких средстава. На пример, фер вредност необрађеног земљишта и побољшања на земљишту се може одузети од фер вредности комбинованих средстава, како би се дошло до фер вредности биолошких средстава.

Добици и губици

- 26 Добитак или губитак који настаје при почетном признавању биолошког средства по фер вредности умањеној за трошкове продаје, као и добитак или губитак који настаје као резултат промене фер вредности умањене за трошкове продаје биолошког средства, укључује се у биланс успеха за период у ком је настао.
- 27 Губитак може настати при почетном признавању биолошког средства, јер се приликом утврђивања фер вредности умањене за трошкове продаје биолошког средства врши умањење за трошкове продаје. Добитак може настати при почетном признавању биолошког средства, на пример када се роди теле.
- 28 Добитак или губитак који настаје при почетном признавању пољопривредног производа по фер вредности умањеној за трошкове продаје укључује се у биланс успеха за период у ком настаје.
- 29 Добитак или губитак може настати при почетном признавању пољопривредног производа као резултат убирања.

Немогућност поузданог одмеравања фер вредности

- 30 Постоји претпоставка да се фер вредност биолошког средства може поуздано одмеравати. Међутим, та претпоставка се може оспорити приликом почетног признавања биолошких средстава за која котације тржишних цена или вредности нису доступне, и за која се утврди да су алтернативна одмеравања фер вредности потпуно непоуздана. У таквом случају, биолошко средство треба одмеравати по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и евентуалне акумулиране губитке од умањења вредности. Онда када фер вредност таквог биолошког средства постане поуздано мерљива, ентитет то средство треба да одмери по фер вредности умањеној за трошкове продаје. Онда када стално биолошко средство испуњава критеријуме да се класификује као средство намењено продаји (или је укључено у групу за отуђење која је класификована као група намењена продаји) у складу са IFRS 5 *Стална имовина намењена продаји и пословања која престају*, претпоставља се да фер вредност може бити поуздано одмерена.
- 31 Претпоставка из параграфа 30 се може оспорити само код почетног признавања. Ентитет који је раније одмеравао биолошко средство по фер вредности умањеној за трошкове продаје наставља да исто средство одмерава по фер вредности умањеној за трошкове продаје до отуђења.
- 32 У свим случајевима, ентитет одмерава пољопривредне производе у моменту убирања по њиховој фер вредности умањеној за трошкове продаје. Овај стандард одражава становиште да се фер вредност пољопривредних производа у моменту убирања увек може поуздано одмерити.
- 33 При утврђивању набавне вредности, акумулиране амортизације и акумулираних губитака од умањења вредности, ентитет узима у обзир IAS 2, IAS 16 и IAS 36 – *Умањење вредности имовине*.

Државна давања

- 34 Безусловна државна давања повезана са биолошким средствима одмераваним по фер вредности умањеној за трошкове продаје се признају у билансу успеха само онда када државно давање постане потраживање ентитета.
- 35 Ако је државно давање повезано са биолошким средством одмереним по фер вредности умањеној за трошкове продаје условљено, укључујући случај кад се у оквиру државног давања захтева да се ентитет не ангажује у одређеној пољопривредној активности, ентитет признаје државно давање у билансу успеха само онда када испуни услове повезане са тим државним давањем.
- 36 Услови и рокови државних давања се разликују. На пример, у оквиру државног давања се од ентитета може захтевати да узгаја стоку на одређеној локацији током пет година, те да мора вратити целокупан износ давања у случају да период узгоја на тој локацији буде краћи од пет година. У овом случају, државно давање се не признаје у билансу успеха све док не истекне пет година. Међутим, ако услови државног давања дозвољавају да се по основу протеклог времена одговарајући део давања задржи, ентитет признаје државна давања у билансу успеха на основу протока времена.
- 37 Ако се државно давање односи на биолошко средство одмеравано по набавној вредности/цени коштања умањеној за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вредности (видети параграф 30), примењује се IAS 20.
- 38 Овај стандард захтева поступак различит од IAS 20, ако се државно давање односи на биолошко средство одмеравано по фер вредности умањеној за трошкове продаје, или се у оквиру државног давања захтева да се ентитет не ангажује у одређеној пољопривредној делатности. IAS 20 се примењује само на државна давања повезана са биолошким средствима одмереним по њиховој набавној вредности, умањеној за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вредности.

Обелодањивање

- 39 [Брисан]

Опште напомене

- 40 Ентитет обелодањује укупни добитак или губитак настао током текућег периода по основу почетног признавања биолошких средстава и пољопривредних производа, као и добитак или

губитак настао као резултат промене фер вредности умањене за трошкове продаје биолошких средстава.

- 41** Ентитет сачињава опис сваке групе биолошких средстава.
- 42 Обелодањивања захтевана параграфом 41 могу бити наративни или квантификовани описи.
- 43 Ентитет се подстиче да сачини квантификовани опис сваке групе биолошких средстава, уз одговарајућа раздвајања на потрошна и основна биолошка средства, или на биолошка средства по степену употребне зрелости. На пример, ентитет може обелоданити књиговодствене вредности потрошних биолошких средстава и основних биолошких средстава по групама. Ентитет може даље поделити ове књиговодствене вредности по степену употребне зрелости средстава. Овакво раздвајање пружа информације које могу бити од помоћи при оцењивању временског распореда будућих токова готовине. Ентитет обелодањује основу за сачињавање ових раздвајања.
- 44 Потрошна биолошка средства су она која ће бити убрана као пољопривредни производи или продата као биолошка средства. Примери потрошних биолошких средстава су стока намењена производњи меса, стока која се држи ради продаје, рибе у рибњацима, житарице као што су кукуруз и пшеница, производи вишегодишњих засада или дрвеће које се гаји због дрвне грађе. Основна биолошка средства су она која нису потрошна; на пример, жива стока од које се добија млеко и воћњаци од којих се убира воће. Основна биолошка средства нису пољопривредни производи, будући да се држе да би доносили плод.
- 45 Биолошка средства могу бити класификована као зрела биолошка средства или несазрела биолошка средства. Зрела биолошка средства су она која су доспела за убирање (за потрошна биолошка средства) или која могу да одрже редовно убирање (за основна биолошка средства).
- 46** Уколико то није обелодањено на другом месту у информацијама објављеним са финансијским извештајима, ентитет описује:
- (а) природу својих активности везаних за сваку групу биолошких средстава; и
  - (б) нефинансијска одмеравања или процене физичких количина за:
    - (i) сваку групу биолошких средстава ентитета на крају периода; и
    - (ii) излазне јединице (аутпут) пољопривредних производа током периода.
- 47-48 [Брисан]
- 49** Ентитет обелодањује:
- (а) постојање и књиговодствену вредност биолошких средстава над којима је ограничено право својине и књиговодствену вредност биолошких средстава која су заложена као гаранција за обавезе;
  - (б) износ обавеза за развој или прибављање биолошких средстава; и
  - (ц) стратегије управљања финансијским ризиком у вези са пољопривредном делатношћу.
- 50** Ентитет презентује усклађивање промена књиговодствене вредности биолошких средстава између краја и почетка текућег периода. Усклађивање укључује:
- (а) добитак или губитак настао услед промене фер вредности умањене за трошкове продаје;
  - (б) повећања услед куповине;
  - (ц) смањења приписива продаји и биолошким средствима класификованим као средства која се држе ради продаје (или укључена у групу за отуђење која је класификована као група која се држи ради продаји) у складу са IFRS 5;
  - (д) смањења услед убирања;
  - (е) повећања која су настала као резултат пословних комбинација;
  - (ф) нето курсне разлике настале као резултат превођења финансијских извештаја у различиту валуту за презентацију, и превођења иностраног пословања у валуту за презентацију извештајног ентитета; и
  - (г) остале промене.
- 51 Фер вредност биолошког средства умањена за трошкове продаје може се мењати како због физичких промена, тако и због промена цена на тржишту. Одвојено обелодањивање физичких промена и промена цена је корисно код процене успешности у текућем периоду и будућег успеха, посебно када

је производни циклус дужи од једне године. У таквим случајевима, ентитет се подстиче да обелодани, по групама или на други начин, износ промене фер вредности умањене за трошкове продаје, који је укључен у добитак или губитак услед физичких промена и услед промена цена. Ове информације су обично мање корисне када је производни циклус краћи од једне године (на пример, када се узгајају кокошке или житарице).

- 52 Биолошка трансформација резултира различитим врстама физичких промена – растом, променама особина, производњом и репродукцијом, од којих је сваку могуће уочити и одмерити. Свака од ових физичких промена је у директној вези са будућим економским користима. Промена фер вредности биолошког средства услед убирања је такође физичка промена.
- 53 Пољопривредна делатност је често изложена ризицима у вези са климом, обољењима и другим природним ризицима. Ако настане догађај који доводи до настанка материјално значајне ставке прихода или расхода, природа и износ такве ставке се обелодањују у складу са IAS 1 – *Презентација финансијских извештаја*. Примери таквих догађаја укључују избијање вирусног обољења, поплаву, јаку сушу или мраз и најезду инсеката.

Додатна обелодањивања за биолошка средства када се фер вредност не може поуздано одмерити

- 54 Ако ентитет одмерава биолошка средства по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вредности (видети параграф 30) на крају периода, ентитет за таква биолошка средства обелодањује:
- (a) опис биолошких средстава;
  - (b) објашњење разлога из којих се фер вредност не може поуздано одмерити;
  - (c) ако је могуће, распон процена у ком ће се фер вредност највероватније налазити;
  - (d) коришћена метода амортизације;
  - (e) коришћени користан век трајања или стопе амортизације; и
  - (f) бруто књиговодствена вредност и акумулирана амортизација (заједно са акумулираним губицима услед умањења вредности) на почетку и на крају периода.
- 55 Ако, током текућег периода, ентитет одмерава биолошка средства по набавној вредности/цени коштања умањеној за акумулирану амортизацију и акумулиране губитке од умањења вредности (видети параграф 30), ентитет обелодањује сав губитак или добитак признат по отуђењу таквих биолошких средстава, усклађивањем које се захтева параграфом 50 одвојено обелодањује износе повезане са таквим биолошким средствима. Уз то, ово усклађивање укључује следеће износе који су укључени у биланс успеха у вези са тим биолошким средствима:
- (a) губитке због умањења вредности;
  - (b) сторнирање губитака од умањења вредности; и
  - (c) амортизацију.
- 56 Ако фер вредност биолошких средстава која су раније одмеравана по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију и евентуалне губитке од умањења вредности постане поуздано мерљива током текућег периода, ентитет је дужан да за таква биолошка средства обелодани:
- (a) опис биолошких средстава;
  - (b) објашњење разлога из ког је фер вредност постала поуздано мерљива; и
  - (c) ефекат промене.

Државна давања

- 57 Ентитет у вези са пољопривредном делатношћу обухваћеном овим стандардом обелодањује следеће:
- (a) природу и обим државних давања признатих у финансијским извештајима;
  - (b) неиспуњене услове и друге потенцијалне обавезе у вези са државним давањима; и
  - (c) очекивана значајна смањења нивоа државних давања.

Датум ступања на снагу и прелазне одредбе

- 58 Овај стандард почиње да се примењује на годишње финансијске извештаје који покривају периоде који почињу 1. јануара 2003. године или касније. Ранија примена се подстиче. Ако ентитет примењује овај Стандард за периоде који почињу пре 1. јануара 2003. године, обелодањује ту чињеницу.
- 59 Овај стандард не установљава никакве посебне прелазне одредбе. Усвајање овог стандарда се обрачунава у складу са IAS 8 – *Рачуноводствене политике, промене у рачуноводственим проценама и грешке*.
- 60 Параграфи 5, 6, 17, 20 и 21 су измењени а параграф 14 обрисан услед *Побољшања IFRS* објављених у мају 2008. године. Ентитет примењује ове измене проспективно за годишње периоде који почињу 1. јануара 2009. године или касније. Ранија примена је дозвољена. Уколико ентитет примењује измене за ранији период обелодањује ту чињеницу.
- 61 Објављивањем IFRS 13, издатим у мају 2011. године, измењени су параграфи 8, 15, 16, 25 и 30 и обрисани параграфи 9, 17–21, 23, 47 и 48. Ентитет примењује те измене када примењује IFRS 13.
- 62 Објављивањем *Пољопривреде: Вишегодишњи засади* (Измене стандарда IAS 16 и IAS 41), у јуну 2014, измењени су параграфи 1–5, 8, 24 и 44 и додати параграфи 5А – 5Ц и 63. Ранија примена је дозвољена. Ако ентитет примењује ове измене за ранији период, треба да обелодани ту чињеницу. Ентитет треба да примењује ове измене ретроспективно, у складу са IAS 8.
- 63 У извештајном периоду, када се *Пољопривреда: Вишегодишњи засади* (Измене стандарда IAS 16 и IAS 41) први пут примењује, ентитет не мора да обелодањује квантитативне информације које се захтевају параграфом 28(ф) стандарда IAS 8 за текући период. Међутим, ентитет треба да презентује квантитативне информације које се захтевају параграфом 28(ф) стандарда IAS 8 за све презентоване раније периоде.
- 64 *[Овај параграф се односи на измене које још нису ступиле на снагу и стога није укључен у овом издању.]*